

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Dopady sociálních investic na zaměstnanost a na veřejné rozpočty (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2014/C 226/04)

Zpravodaj: **pan Wolfgang GREIF**

Dne 19. září 2013 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

Dopady sociálních investic na zaměstnanost a na veřejné rozpočty

(stanovisko z vlastní iniciativy).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 12. března 2014.

Na 497. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 25. a 26. března 2014 (jednání dne 26. března 2014), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 205 hlasy pro, 6 hlasů bylo proti a 3 členové se zdrželi hlasování.

1. Shrnutí

1.1 EHSV vítá balíček sociálních investic předložený Komisí, zejména ohlášenou změnu paradigmat, v jejímž rámci se sociální investice nepovažují pouze za nákladovou položku, ale chápou se jako investice do budoucnosti.

1.2 Na tomto základě EHSV osvětluje řadu pozitivních dopadů sociálních investic – především na trh práce a na veřejné rozpočty – v následujících oblastech:

- sociální služby a péče o děti;
- vzdělání a boj proti nezaměstnanosti mladých lidí;
- podpora zaměstnávání;
- podpora zdraví a aktivního stárnutí;
- sociální bydlení a bezbariérová společnost;
- sociální podnikání.

1.3 Objasňuje při tom řetězce pozitivních účinků a upozorňuje na to, že

- rozšíření sociálních služeb má velký dopad na zaměstnanost v celé Evropě;
- řádně plánované, účinné a efektivní sociální investice trvale odlehčují veřejné rozpočty, a proto nejsou neslučitelné s konsolidací rozpočtu;
- i „nečinnost“ v sociální oblasti má svoji „cenu“ a následné náklady neuskutečněných sociálních investic jsou často mnohonásobně vyšší;
- investice do sociálního státu přinášejí nejen sociální pokrok, ale vyplatí se i ekonomicky a daňově.

1.4 Sociální, hospodářské, daňové a společenské přínosy, tedy několikanásobná dividenda sociálních investic, budou tím vyšší, čím lépe budou sociální investice zasazeny do věrohodného makroekonomického a institucionálního kontextu.

1.5 Důsledné a úspěšné provádění široce pojatého balíčku sociálních investic je z pohledu EHSV spojeno s následujícími klíčovými požadavky:

- Přesvědčivá změna spočívající v investicích do sociální oblasti (prevence) vyžaduje upuštění od jednostranné a přísné politiky úspor. EHSV zdůrazňuje požadavek evropského plánu obnovy a investic ve výši 2 % HDP.
- Bez finančního zajištění a odpovídajících rámcových podmínek nelze plně využít potenciálu sociálních investic. Při nadcházejících konsolidacích rozpočtu bude kromě zvýšení účinnosti a cílenosti veřejných výdajů nevyhnutelné rovněž získání nových zdrojů příjmů.

- Sociální investice se musí stát nedílnou součástí strategie Evropa 2020 a evropského semestru. Je třeba je výslovně zohlednit v ročních analýzách růstu i v doporučeních pro jednotlivé země.
- EHSV podporuje debatu, kterou Komise vede v souvislosti s tím, aby byly ve smyslu takzvaného zlatého pravidla financování (golden rule) v rámci finančních předpisů HMU vyňaty sociální investice z počítání čistých státních dluhů.
- Je třeba usilovat o metodický pokrok a vývoj vhodných nástrojů k měření (pozitivních) dopadů častějších sociálních investic a vylepšení sociálních ukazatelů v institucionálním rámci HMU.
- EHSV žádá, aby Komise připravila ofenzívnější a dlouhodobější plán politiky pro provádění balíčku týkajícího se sociálních investic alespoň do roku 2020.

2. Úvod

2.1 EHSV zastává názor, že sociální investice jsou nesmírně potřebné právě v dobách krize, aby se bojovalo proti zvyšujícímu se riziku chudoby, jež však v sobě skrývá i velký celoevropský potenciál zaměstnanosti, který je třeba mobilizovat prostřednictvím soukromých a veřejných investic ⁽¹⁾.

2.2 EHSV proto uvítal balíček sociálních investic předložený Komisí ⁽²⁾, jehož prostřednictvím byly členské státy vyzvány, aby se více zaměřily na sociální investice, zejména na ohlášenou změnu paradigmat, v jejímž rámci se sociální investice nepovažují pouze za nákladovou položku, ale chápou se jako investice do budoucnosti ⁽³⁾.

2.3 Zde se rovněž konstatovalo, že důsledné uplatňování sociálních investic v praxi zaměřených na účinek a na výsledky trvale zvýší pracovní příležitosti pro občany a významně přispěje k dosažení cílů v oblasti zaměstnanosti vytyčených ve strategii Evropa 2020.

2.4 EHSV proto Komisi vyzval, aby předložila konkrétní plán provádění balíčku sociálních investic.

2.5 Za slabinu iniciativy Komise označil otevřené otázky financování a podotkl, že bez změny dominující politiky jednostranných výdajových škrťů se úspěšné uskutečnění návrhů na více sociálních investic jeví nereálné.

2.6 O to se toto stanovisko opírá, když se zaměřuje na řadu pozitivních dopadů sociálních investic – především na trh práce a na veřejné rozpočty – a vypočítává konkrétní požadavky a doporučení při provádění balíčku týkajícího se sociálních investic.

3. Obecné připomínky k „několikanásobné dividendě“ sociálních investic – sociální, hospodářské, daňové a společenské přínosy

3.1 Komise připisuje sociální politice tři hlavní funkce ⁽⁴⁾: podpora lidem nacházejícím se v různých situacích ohrožení, stabilizace ekonomiky a sociální investice. Toto rozlišování nemá být vzájemným vymezením, ale spíše upozorněním na možnosti aktivního utváření politiky. Je třeba při tom dbát na doplňkovost jednotlivých oblastí politiky a na (institucionální) rámcové podmínky, což nakonec umožní i sociální soudržnost.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 11, 15.1.2013, s. 8.

⁽²⁾ COM(2013) 83 final.

⁽³⁾ Úř. věst. C 271, 19.9.2013.

⁽⁴⁾ COM(2013) 83 final, s. 3.

3.2 Nejen v EHSV, ale i ve výzkumu⁽⁵⁾ a v politice EU se prosadilo poznání, že investice do sociálního státu přináší nejen sociální pokrok, ale vyplatí se i ekonomicky a daňově⁽⁶⁾. Současně však chybějí srovnatelné normy, které by umožnily zachytit a vyhodnotit veškeré pozitivní vnější účinky sociálních investic.

3.3 Nelze však popřít, že řádně plánované, účinné a efektivní sociální investice – v závislosti na své konkrétní podobě v jednotlivých zemích a na rozsahu plánovaných opatření – mají řadu pozitivních dopadů: uspokojují stávající sociální potřeby a vytvářejí pracovní příležitosti, podporují rovné příležitosti – a to i mezi ženami a muži – přičemž rostoucí zaměstnanost a klesající nezaměstnanost zároveň do značné míry kompenzují příslušné náklady. Investiční stránka sociálních investic se projevuje v tom, že se přitom zpravidla nemusí počítat s přímými „výnosy“, ale pozitivní účinek se objeví postupem času (např. investice do vzdělávání, péče o děti, podpora zdraví, pracovní podmínky odpovídající jednotlivým fázím života pracovníků).

3.4 „Několikanásobná dividenda“ sociálních investic bude tím vyšší, čím lépe budou sociální investice zasazeny do komplementárního, institucionálního a celistvého politického kontextu. Nezbytné je strategické plánování a strukturované monitorování ve smyslu cílů strategie Evropa 2020.

3.5 S ohledem na nynější dramatickou nezaměstnanost, která v blízké budoucnosti sotva klesne, může podstatný nárůst sociálních investic významně přispět k dosažení většího růstu a zaměstnanosti. Využití stávajícího potenciálu zaměstnanosti vyžaduje důsledné uskutečňování politiky, jež nabízí příležitosti k zapojení do hospodářství a společnosti. Klíčový význam zde mají sociální investice do budoucnosti zaměřené na účinek a na výsledky, v prvé řadě rozvoj sociálních služeb, jenž má obecně podstatně větší účinek na zaměstnanost než jakákoli jiná forma využívání veřejných prostředků.

3.6 Vedle pozitivního vlivu na trh práce mohou sociální investice ulevit veřejným rozpočtům, to je však nečiní neslučitelnými s konsolidací rozpočtu. EHSV již prohlásil, že snaha o konsolidaci rozpočtu ve fázi zpomalení hospodářského růstu pouze krácením výdajů je obecně odsouzena k neúspěchu⁽⁷⁾. Střednědobé a dlouhodobé vyrovnání příjmů a výdajů se podaří spíše tehdy, budou-li se strukturální problémy řešit investicemi a rezerva veřejných financí tak bude z dlouhodobého hlediska opět větší. Současné analýzy ukazují, že podpora růstu podporujícího začlenění a navýšení míry zaměstnanosti v souladu s cíli strategie Evropa 2020 by znamenalo další prostor pro vnitrostátní veřejné rozpočty v celé EU až do výše 1 000 miliard eur⁽⁸⁾.

3.7 Je rovněž třeba podotknout, že „nečinnost“ zejména v sociální oblasti má rovněž svoji „cenu“ a následné náklady neuskutečněných sociálních investic jsou často mnohonásobně vyšší. Tato myšlenka, podle níž je náprava dražší než prevence, se odráží také v řadě sdělení Komise⁽⁹⁾. Sociální investice jsou sice z krátkodobého hlediska spojeny s náklady, ve střednědobém a dlouhodobém výhledu však společnosti přináší větší prosperitu a státním pokladnám vyšší příjmy, jež navíc podstatným způsobem snižují budoucí náklady pro společnost⁽¹⁰⁾.

3.8 Ne všechny sociální výdaje jsou automaticky sociálními investicemi. Mnohé sociální dávky mají v zásadě konzumní účinek (např. důchody, podpora v nezaměstnanosti). EHSV však vždy upozorňoval na význam investic do stabilních systémů sociálního zabezpečení (zejména v dobách krize) pro podporu spotřeby a konjunktury, který tkví v tom, že coby automatické stabilizátory zajišťují příjmy a poptávku, a pomáhají tak Evropě vymanit se z krize⁽¹¹⁾.

⁽⁵⁾ Social and employment policies for a fair and competitive Europe – Background paper, Foundation Forum 2013, Eurofound, Dublin, s. 16.

⁽⁶⁾ Viz poznámka pod čarou č. 4.

⁽⁷⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3.

⁽⁸⁾ EPC Issue Paper (tematická zpráva instituce European Policy Centre), č. 72, listopad 2012.

⁽⁹⁾ MEMO/03/58 ze dne 19. března 2003, resp. COM(2013) – IP/13/125.

⁽¹⁰⁾ Mj. COM(2013) 83 final, s. 2.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 133, 9.5.2013, s. 44, odstavec 4.4.2.

4. Příklady účinku sociálních investic

4.1 **Investice do sociálních služeb:** navýšení investic do budování a podporování sociální infrastruktury (např. péče, péče o seniory, zdravotnictví, služby pro osoby se zdravotním postižením, asistované bydlení, poradenská místa atd.) vytváří pracovní místa, současně však významným způsobem zvyšuje zaměstnanost⁽¹²⁾ a ze střednědobého a dlouhodobého hlediska přispívá k odlehčení veřejných rozpočtů⁽¹³⁾ a k oživení regionální ekonomiky. Podle propočtů Komise lze při roční míře růstu zaměstnanosti ve zdravotnictví ve výši 0,5 % očekávat růst zaměstnanosti v daném odvětví odpovídající alespoň 1 milionu pracovních míst do roku 2020⁽¹⁴⁾. EHSV opakovaně poukazoval na to, že se při tom ve veřejném i soukromém sektoru musí jednat o pracovní místa s kvalitními zaměstnaneckými poměry a spravedlivými platy⁽¹⁵⁾.

4.2 **Investice do péče o děti:** z příkladu péče o děti v řadě studií vyplývá, že díky cíleným investicím lze propojit sociální pokrok se zvýšením konkurenceschopnosti⁽¹⁶⁾. Nové propočty ukazují, že veřejné investice činěné za účelem dosažení barcelonských cílů v oblasti péče o děti přinášejí vedle značných dopadů na zaměstnanost i významné dodatečné příjmy pro veřejnou správu. Jedna rakouská studie⁽¹⁷⁾ například dokládá, že investiční náklady jsou i při zohlednění méně příznivých hospodářských výhledů po čtyřech letech nižší než dosažené výnosy. Veřejné rozpočty přitom těží z doplňkových efektů: z impulsů pro konjunkturu a regionální politiku, rostoucí přímé zaměstnanosti, klesajících nákladů na podporu v nezaměstnanosti atd. EHSV by uvítal intenzivnější výzkumnou činnost a čilejší výměnu osvědčených postupů v této oblasti.

4.3 **Investice do dětí:** Komise žádá zavedení preventivních opatření ve formě včasných investic, aby děti měly více možností k rozvoji a účasti (nejen děti se znevýhodněným sociálně-ekonomickým zázemím)⁽¹⁸⁾. Komise ve svém doporučení *Investice do dětí* ukazuje, že preventivních investic do boje proti dětské chudobě lze docílit celou řadou různých opatření. Objasňuje při tom pozitivní vliv budování kvalitních zařízení péče o dítě: podpora talentů, nižší riziko předčasného ukončení školní docházky, lepší pracovní příležitosti zejména pro ženy a impulsy pro růst na regionální úrovni⁽¹⁹⁾.

4.4 **Investice do vzdělání a boj proti nezaměstnanosti mladých lidí:** udržitelnou Evropu lze zajistit jen s pomocí vyšší úrovně vzdělání a odstraněním nedostatků ve vzdělávání a odborné přípravě. Investice do vzdělání, které zohledňují potřeby občanů a hospodářství, vedou k vyšší produktivitě a k vyšším příjmům z daní a z příspěvků na sociální zabezpečení. Podle propočtů OECD v oblasti úročení veřejných výdajů na vzdělávání činí výnosy v průměru 7,8 %⁽²⁰⁾. Ústředním prvkem národních strategií sociálních investic musí být podpora zaměstnanosti mladých lidí. Členské státy jsou právem vyzývány, aby přijaly důrazná opatření pro mladé lidi, především pro ty, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEETs – not in employment, education or training). Hospodářské ztráty z důvodu vytržení mladých lidí z trhu práce popř. ze systému vzdělávání odhaduje Eurofound na více než 150 mld. eur ročně, tj. na 1,2 % evropského HDP⁽²¹⁾.

⁽¹²⁾ *Drivers of Female Labour Force Participation in the OECD*, OECD Social, Employment and Migration Working Papers 145, OECD Publishing, Thévenon, Olivier (2013).

⁽¹³⁾ Výsledek studie: každé euro investované v roce 2010 do mobilních služeb vytváří protihodnotu ve výši 3,70 eur (s. 9), Studie zum gesellschaftlichen und ökonomischen Nutzen der mobilen Pflege- und Betreuungsdienste in Wien mittels einer SROI-Analyse, Schober, C. a kol. autorů, Vídeň (2012).

⁽¹⁴⁾ SWD(2012) 95 final.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. C 11, 15.1.2013, odstavec 4.7.5.

⁽¹⁶⁾ Zur ökonomischen Notwendigkeit eines investiven Sozialstaates, WIFO, Famira-Mühlberger, U (2014), Vídeň.

⁽¹⁷⁾ *Investiver Sozialstaat Wachstum, Beschäftigung und finanzielle Nachhaltigkeit* Volkswirtschaftliche und fiskalische Effekte des Ausbaus der Kinderbetreuung in Österreich, AK Europa (2013), Brusel, resp. Eurofound (Ref.: EF1344).

⁽¹⁸⁾ Viz *The rate of return to the HighScope Perry Preschool Program*, Journal of Public Economics, Heckman, J.J. a kol. autorů, (2010), svazek 94 (1-2), s. 114-128.

⁽¹⁹⁾ COM(2013) 778 final.

⁽²⁰⁾ Viz poznámka pod čarou č. 18.

⁽²¹⁾ Mladí lidé a skupina NEET v Evropě: První zjištění, Eurofound (EF1172EN).

4.5 Investice do podpory zaměstnanosti: vysoká nezaměstnanost – v první řadě nezaměstnanost mladých lidí a dlouhodobá nezaměstnanost – je značnou zátěží nejen pro ty, kteří jí trpí, a pro jejich rodinné příslušníky. Stálá nezaměstnanost je velkým problémem i pro veřejné rozpočty a je třeba ho řešit prostřednictvím zvyšováním kvalifikace a podporou zaměstnávání⁽²²⁾. Čím déle nezaměstnanost trvá, tím obtížnější je vhodným způsobem sladit nabídku práce a poptávku po ní. Právě v ekonomice založené na znalostech a technologiích jsou nedostatečná kvalifikace a chybějící pracovní zkušenosti rozhodující překážkou trvalého úspěchu na trhu práce.

4.6 Investice do řešení demografických změn a do zlepšení pracovních příležitostí pro starší občany: EHSV opakovaně konstatoval, že trh práce je hlavním klíčem k řešení demografických změn. Využije-li se lépe stávající potenciál zaměstnanosti, lze udržet v zásadě stabilní poměr přispívajících členů a osob pobírajících dávky i přes nárůst počtu starších osob⁽²³⁾. Nehledě na očekávaný posun ve věkové struktuře se však dosud v mnoha zemích EU investovalo do podmínek pro pracovní prostředí odpovídající věku (vytvoření pracovních podmínek odpovídajících jednotlivým fázím života pracovníků) a do zvýšení účasti na trhu práce jen málo.

4.7 Investice do zdravotní prevence a rehabilitace: pozitivní efekty lze rozpoznat i v podnikové a mimopodnikové podpoře zdraví, jelikož pracovní schopnost a riziko nezaměstnanosti úzce souvisí s tělesným a duševním zdravím. Nebude-li včas rozpoznána míra ohrožení a nebude-li se řešit, budou tím trpět nejen konkrétní lidé, ale způsobí to i vysoké náklady pro společnost. K zajištění dlouhodobé udržitelnosti veřejných rozpočtů je třeba více investovat do prevence.

4.8 Investice do sociálního bydlení: stejně jako Evropský parlament a Výbor regionů vidí i EHSV klíč k sociální soudržnosti v sociálním bydlení a požaduje pro tuto oblast evropský rámec⁽²⁴⁾. Je však při tom nutné zachovat zásadu subsidiarity tak, aby členské státy mohly i nadále samy definovat kritéria pro sociální bydlení. Tyto investice mají uspokojit naléhavé sociální potřeby (zejména v oblasti boje proti chudobě a sociálního začleňování), zároveň vytvoří pracovní místa v regionech, což bude mít stabilizující účinek na ekonomiku, a např. prostřednictvím investic do tepelné izolace se přispěje k řešení problému změny klimatu a energetické chudoby⁽²⁵⁾.

4.9 Investice do bezbariérové společnosti: EHSV opakovaně upozorňoval na nutnost podpořit bezbariérovou společnost⁽²⁶⁾. Sociální investice by se v tomto smyslu měly zaměřit mj. na investice do budování veřejných prostor a bytů zohledňujících věk a zdravotní postižení, do příslušné infrastruktury na podporu mobility a do poskytování lehké přístupných, cenově dostupných a vysoce kvalitních sociálních služeb pro znevýhodněné společenské skupiny.

4.10 Investice do sociálního podnikání: EHSV vítá, že Komise uznává důležitou roli, kterou při zavádění balíčku sociálních investic hraje sociální ekonomika. Často se na jeho provádění přímo podílí. Podpora těchto úkolů vyžaduje zjednodušení přístupu k veřejným prostředkům a soukromému kapitálu tak, aby to vyhovovalo obchodnímu modelu sociálních podniků. Členské státy by měly více využívat inovativní přístupy k financování, k nimž patří například účast soukromého sektoru, což by mohlo vést dokonce k rozpočtovým úsporám⁽²⁷⁾. EHSV však znovu zdůrazňuje, že to v žádném případě nesmí vést ke komercializaci sociální politiky či k roztržitému přístupu k ní. Stát se nesmí vyvázat ze své sociálněpolitické odpovědnosti⁽²⁸⁾.

5. Politická doporučení

5.1 Změna spočívající v investicích do sociální prevence vyžaduje upuštění od jednostranné a přísné politiky úspor.

5.1.1 Z pohledu EHSV přispívá rozšíření sociálních služeb k vytváření pracovních míst více než jakékoliv jiné formy veřejných výdajů. Proto naléhá, aby byl sociální stát v Evropě dále rozvíjen moderním a udržitelným způsobem a mohl tak plně rozvinout svůj potenciál doplňkové produktivní síly evropského hospodářství.

⁽²²⁾ Why invest in employment? A study on the cost of unemployment, Brusel, Idea Consult (2012).

⁽²³⁾ Úř. věst. C 376, 22.12.2011, s. 74.

⁽²⁴⁾ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. června 2013 (2012/2293(INI)), Úř. věst. C 9, 11.1.2012, s. 4.

⁽²⁵⁾ Usnesení Evropského parlamentu ke sdělení Komise o sociálních investicích (PE508.296v01-00).

⁽²⁶⁾ Viz mj. TEN/515 – Přístupnost jako lidské právo (doposud nezveřejněno) a Úř. věst. C 44, 15.2.2013, s. 28.

⁽²⁷⁾ Viz poznámka pod čarou č. 3.

⁽²⁸⁾ Úř. věst. C 271, 19.9.2013, s. 91.

5.1.2 Úspěšné provedení a uplatňování široce pojatého balíčku sociálních investic vyžaduje jeho věrohodnou integraci do makroekonomického a institucionálního kontextu. Bez změny jednostranné politiky výdajových škrtnů však zejména úspěšná integrace na trhu práce ani spravedlivé zapojení do společnosti a hospodářství není reálná.

5.1.3 Ve světle balíčku sociálních investic a problémů, které jsou s ním spojené, proto EHSV zdůrazňuje požadavek evropského plánu obnovy a investic ve výši 2 % HDP⁽²⁹⁾.

5.2 *Bez finančního zajištění nelze plně využít sociálního a ekonomického potenciálu sociálních investic.*

5.2.1 Změna paradigmat směrem k investičním a preventivním strategiím v hlavních oblastech politiky (mj. v politice vzdělávání, sociálních věcí, trhu práce a zdravotnictví) bude věrohodná jen tehdy, bude-li zajištěno financování, a to jak z rozpočtu EU, tak i z rozpočtů členských států.

5.2.2 EHSV opakuje své přesvědčení, že tedy při nadcházejících konsolidacích rozpočtů nestačí pouze dbát na výdajovou stránku, nýbrž že je vedle zvýšení účinnosti a efektivity veřejných výdajů nevyhnutelné rovněž získání nových zdrojů příjmů⁽³⁰⁾. EHSV se v této souvislosti domnívá, že je třeba posílit základnu příjmů z daní do státního rozpočtu členských států, mj. zavedením daně z finančních transakcí, zrušením daňových rájů, ukončením daňové soutěže a prostřednictvím opatření proti daňovým únikům. Kromě toho je nejspíše na místě celkově přehodnotit daňové systémy a zohlednit při tom otázky příspěvků z různých druhů příjmů a majetku⁽³¹⁾.

5.2.3 EHSV sice souhlasí s názorem Komise, že Evropský sociální fond (ESF) má být hlavním nástrojem podpory sociálních investic a 20 % ESF v každém členském státě musí být vyčleněno na sociální začleňování a boj proti chudobě, nicméně se domnívá, že musí přispět i další fondy EU. Značnými prostředky na sociální služby a na péči o děti, na péči či mobilitu ve venkovských oblastech tak musí přispět Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) či Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR). To je třeba zapracovat do národních dohod.

5.2.4 Velmi kriticky však EHSV vidí podmínky ve správě ekonomických záležitostí, které stanoví škrty prostředků na politiku soudržnosti jakožto sankci při nedodržení úkolů vytyčených na úrovni EU v makroekonomické oblasti. To bude mít nejen procyklický a restriktivní dopad na hospodářský rozvoj, ale právě v zemích využívajících program ještě více ztíží nezbytné dodatečné investice. Naproti tomu je třeba činit podněty pro růst a poskytovat podporu, aby dále vzrůstal podíl spolufinancování z evropských prostředků především v těch zemích, které krize zasáhla nejvíce.

5.3 *Sociální investice se musí stát nedílnou součástí strategie Evropa 2020 a evropského semestru.*

5.3.1 EHSV požaduje, aby byl proces koordinace evropského semestru výrazněji zaměřen na sociální investice. Stanovení nových priorit musí být výslovně zohledněno v ročních analýzách růstu i v doporučeních pro jednotlivé země. Při tom je třeba jasně vysvětlit, že větší sociální investice jsou v souladu s „konsolidací veřejných financí s příznivými dopady pro růst“.

5.3.2 V zájmu splnění tohoto cíle podporuje EHSV zahájenou debatu v rámci Evropské komise zaměřenou na uplatňování takzvaného zlatého pravidla financování (golden rule), aby byly v rámci finančních předpisů HMU vyňaty budoucí investice veřejné správy z počítání čistých státních dluhů. Tím se předejde tomu, že nebudou činěny investice s dlouhodobými čistými zisky. EHSV doporučuje vést diskusi o tom, zda by se zlaté pravidlo financování mohlo uplatňovat i na sociální investice podporované z prostředků strukturálních fondů EU.

5.3.3 Podpora sociálních investic musí být rovněž klíčovým aspektem při přezkumu integrovaných hlavních směrů pro růst a zaměstnanost v rámci přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období v roce 2014.

⁽²⁹⁾ Viz Úř. věst. Úř. věst C 133, 9.5.2013, s.77, odstavec 3.2.4.

⁽³⁰⁾ Viz Úř. věst. C 143, 22.5.2012, s. 94, odstavec 4.3.

⁽³¹⁾ Viz Úř. věst. C 143, 22.5.2012, s. 23, odstavec 6.1.3.1.

5.3.4 Podle EHSV je nevyhnutelné, aby všechny subjekty, do jejichž pravomoci provádění sociálních investic spadá, byly na všech úrovních více konzultovány, informovány a zapojovány do rozhodování a monitorování.

5.4 *Lepší metody a účinnější nástroje k měření úspěchu strategie častějších sociálních investic.*

5.4.1 Základy pro rozhodování o budoucím zaměření politiky musejí být kvalitnější a komplexnější. Obecně je třeba usilovat o takový přístup k sociálním investicím, který bude dynamičtější v čase, více zaměřený na životní cyklus a prevenci a bude poskytovat důvěryhodnější přehled o skutečných nákladech než pouhé statické analýzy nákladů a přínosů⁽³²⁾.

5.4.2 Vzhledem ke složitým vzájemným souvislostem různých oblastí politiky jsou nezbytné lepší metody měření úspěchu a větší transparentnost, např. na základě poměru mezi náklady a přínosy chápaného z hlediska přínosu pro celou společnost nebo formou deskriptivních scénářů různých politických opatření v průběhu času se zohledněním střednědobých a dlouhodobých perspektiv.

5.4.3 Prvním potenciálním krokem by mohl být metodický další vývoj stávajících standardizovaných dlouhodobých výhledů v jednotlivých výdajových oblastech souvisejících i s demografií (např. vzdělání, péče, zdraví, důchody). Zpráva o stárnutí pro rok 2015 by byla vhodnou příležitostí, kde by se měly odrazit „výnosy“ ze sociálních investic nezbytných a vykazovaných v závislosti na podmínkách v jednotlivých zemích. Ty byly doposud zanedbávány, a proto bylo zobrazení nákladů vždy zkreslené a nadhodnocené.

5.4.4 Otevřené zůstává i to, jaký význam mají mít sociální ukazatele v nynějším institucionálním rámci HMU. Mají-li mít v politickém zaměření skutečný význam, musí se usilovat alespoň o vylepšení ukazatelů.

5.4.5 Za zajímavé považuje EHSV i to, že Evropský parlament⁽³³⁾ požaduje po Komisi, aby vypracovala srovnávací přehled pro ukazatele společných sociálních investic, jenž by představoval mechanismus varování pro monitorování pokroku v členských státech, a vyzval ji, aby zvažila podepsání „Paktu o sociálních investicích“, který stanoví investiční cíle a zavádí kontrolní mechanismus.

5.5 *Přeprocování a konkretizace plánu na provádění balíčku sociálních investic*

5.5.1 EHSV považuje plán na provádění balíčku sociálních investic, který Komise předložila, za příliš defenzivní, a proto Komisi žádá, aby předložila konkrétnější a dlouhodobější plán, minimálně do roku 2020.

V Bruselu dne 26. března 2014

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

⁽³²⁾ Viz Evropská komise, Sociální agenda, květen 2013, s. 15.

⁽³³⁾ Viz poznámka pod čarou č. 27.